

**ONDERZOEK
PILOTPROJECTEN
CAMPUSSEN**

**BENCHMARKRAPPORT
DE NIEUWE KANS**

B. Bieleman

M. Boendermaker

**ONDERZOEK PILOTPROJECTEN
CAMPUSSEN**

**BENCHMARKRAPPORT
DE NIEUWE KANS**

December 2010

©INTRAVAL

Groningen-Rotterdam

1. Inleiding

In de periode 2007-2010 heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL in opdracht van het ministerie voor Jeugd en Gezin onderzoek verricht naar negen pilotprojecten voor niet-participerende jongeren. Dit onderzoek bestond uit een effectevaluatie en een procesevaluatie. Voor de effectevaluatie zijn onder meer op drie momenten vragenlijsten afgenomen bij de deelnemers van de projecten (bij instroom, bij uitstroom en een half jaar na uitstroom). In het kader van de procesevaluatie is de aanpak van de projecten beschreven volgens een aantal effectiviteitscriteria en zijn op verschillende momenten gesprekken gevoerd met projectleiders en projectmedewerkers. Bij de laatste interviewronde zijn tevens gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van instanties waarmee de projecten samenwerken. De resultaten van het onderzoek zijn gepubliceerd in drie onderzoeksrapporten.¹

Aanvullend is per project een benchmark opgesteld, waarin de individuele projectresultaten worden vergeleken met de gemiddelde resultaten. Hiermee krijgt elk project inzicht in zijn eigen resultaten. Voor het samenstellen van deze benchmarks is gebruik gemaakt van de gegevens en onderzoeksresultaten zoals gepresenteerd in het eindrapport.

In dit benchmarkrapport komen de resultaten van het project De Nieuwe Kans (Rotterdam) aan de orde. Daarbij wordt om te beginnen kort ingegaan op de belangrijkste projectkenmerken van De Nieuwe Kans. In paragraaf 3 komen de resultaten van de deelnemers van De Nieuwe Kans op de hoofddoelen en subdoelen aan de orde, waarbij deze resultaten worden afgezet tegen de resultaten van de negen projecten gezamenlijk. In paragraaf 4 wordt nagegaan in hoeverre De Nieuwe Kans invulling geeft aan de projectkenmerken die in de evaluatie van de negen projecten naar voren zijn gekomen als werkzame kenmerken voor de aanpak van de deelnemers.

2. Projectkenmerken

In de evaluatie van de pilotprojecten zijn 12 projectkenmerken onderscheiden op basis waarvan de projecten onderling van elkaar kunnen verschillen, namelijk²:

- duur
- intensiteit
- in of buiten de eigen omgeving
- individuele of groepsgerichte aanpak
- toepassing van dwang- en drangmiddelen
- vorm en functie theoretische onderbouwing
- aandacht voor context deelnemer
- competentiegerichte benadering
- het aanbieden van scholing
- aandacht voor discipline en structuur
- aandacht voor nazorg
- samenwerking tussen instanties

De Nieuwe Kans is een project voor jongeren die langdurig niet naar school zijn geweest of niet hebben gewerkt. Het project vormt het sluitstuk van de zorg: het is bedoeld voor jongeren die nergens anders terecht kunnen. Indien mogelijk en nodig wordt gebruik gemaakt van dwang- of drang bij het plaatsen en begeleiden van deelnemers. Het project kent een gefaseerd programma, waarbij de eerste fase van het traject wordt gevormd door de werving van de jongeren. In deze fase is veel aandacht voor het opbouwen van een vertrouwensband.

---

¹ Bieleman, B. J. Snippe, M. Boendermaker, M. Hofman (2008). Onderzoek pilotprojecten campussen. 1. Beschrijving projecten en doelgroep. St. INTRAVAL, Groningen- Rotterdam; Bieleman, B. J. Snippe, M. Boendermaker, M. Hofman (2009). Onderzoek pilotprojecten campussen. 2. Voortgang en theoretische onderbouwing. St. INTRAVAL, Groningen- Rotterdam; Bieleman, B. en M. Boendermaker (2010). Onderzoek pilotprojecten campussen. 3. Eindrapport: proces- en effectevaluatie. St. INTRAVAL, Groningen- Rotterdam.

² Een schematisch overzicht van deze kenmerken is bijgevoegd in bijlage 1.

De begeleiding binnen het project is op maat, waardoor de invulling van het traject sterk wisselt per persoon. Deelnemers kunnen binnen het project zowel ambulante begeleiding als individuele training en groepstraining krijgen. Jongeren die deelnemen aan groepsactiviteiten zijn over het algemeen vier dagen in de week overdag in het pand van de Nieuwe Kans aanwezig. Binnen het project krijgen jongeren de mogelijkheid tot het behalen van (branche)certificaten, zoals een Veiligheidscertificaat (VCA) of Bedrijfshulpverlening (BHV). De duur van het project verschilt per deelnemer, maar is gemiddeld een jaar. Nazorg vormt een integraal onderdeel van het programma.

De methodiek van De Nieuwe Kans is gebaseerd op een vooraf vastgesteld theoretisch kader. De principes van het Assertive Community Treatment (ACT) vormen hierin een belangrijke basis. Deze methode omvat een aantal essentiële componenten, waaronder het aanbieden van diensten in de lokale gemeenschap, het intensief en outreachend werken met behulp van huisbezoeken en continuïteit in het team. Binnen de methodiek is veel aandacht voor de context van de deelnemer.

In de begeleiding van de jongeren wordt gewerkt met een multidisciplinair team, waarvoor een consortium is gevormd van betrokken organisaties. Met organisaties die niet in het consortium zijn vertegenwoordigd, zijn samenwerkingsafspraken gemaakt. De samenwerking tussen de verschillende netwerkpartijen rond de jongeren behoort tot de kern van de aanpak.

3. Resultaten deelnemers

Voor de evaluatie van de pilotprojecten zijn op verschillende momenten vragenlijsten afgenomen bij de jongeren die in de periode november 2007 tot en met december 2008 bij de pilotprojecten zijn ingestroomd: op het moment van instroom in het project; bij uitstroom uit het project; en een half jaar na uitstroom. Door de instroom- en de uitstroommeting met elkaar te vergelijken wordt een beeld gegeven van de resultaten op korte termijn, terwijl voor de resultaten op langere termijn de instroom- en vervolgmeting met elkaar worden vergeleken.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de resultaten van de deelnemers van De Nieuwe Kans. Daarbij wordt om te beginnen ingegaan op de verhouding tussen het aantal jongeren dat is uitgestroomd en het aantal jongeren dat is uitgevallen. Vervolgens komen de resultaten van de jongeren op het hoofdoel en de subdoelen aan de orde. De resultaten van de deelnemers van De Nieuwe Kans worden telkens vergeleken met de resultaten van alle deelnemers van de negen pilotprojecten.

3.1 Bereikte doelgroep

Uitgaande van Kamerstukken over de pilotprojecten (TK II 2005/2006, 23 972, nr. 85) en de gesprekken die zijn gevoerd met beleidsmedewerkers van betrokken ministeries zouden de pilotprojecten bedoeld zijn voor jongeren van 12 tot 27 jaar, die gedurende langere tijd niet naar school gaan, geen werk hebben, geen uitkering ontvangen en niet op zoek zijn naar scholing of werk, niet over een startkwalificatie beschikken en door bestaande voorzieningen niet worden bereikt. In later gedateerde stukken (TK II 2006/2007, 31 001, nr. 22) wordt aangegeven dat het gaat om jongeren die niet naar school gaan, geen baan hebben en ook niet op zoek zijn naar werk of opleiding, die soms voor ernstige overlast zorgen of af dreigen te glijden naar blijvende werkloosheid. Ook hierin wordt opgemerkt dat het moet gaan om jongeren die met de gebruikelijke instrumenten niet worden bereikt.

De doelgroep die door de pilotprojecten wordt bereikt komt slechts ten dele overeen met de beoogde doelgroep. Tabel 1 toont de school/werksituatie in de periode voor instroom van de

jongeren van De Nieuwe Kans en de jongeren uit de totale onderzoeksgroep. Uit de tabel blijkt dat van de 19 jongeren van De Nieuwe Kans die in het onderzoek zijn opgenomen elf jongeren (58%) geen werk of scholing hadden in de zes maanden voor instroom in het project. Voor de totale onderzoeksgroep geldt dit voor 13% (37 jongeren). Het aantal jongeren dat tot de beoogde doelgroep behoort is daarmee bij De Nieuwe Kans significant hoger dan bij de totale onderzoeksgroep. Dit verschil hangt mogelijk samen met de outreachende werkwijze van De Nieuwe Kans, waarbij veel aandacht is voor en energie wordt gestoken in het benaderen van deze doelgroep.

Tabel 1 Beoogde doelgroep: geen werk of school in zes maanden voor instroom

	De Nieuwe Kans (n=19)		Totaal (n=277)	
	n	%	n	%
<i>Geen werk of school in zes maanden voor instroom¹</i>	11	58	37	13
Wel werk of school in zes maanden voor instroom	8	42	240	87
Totaal	19	100	277	100

¹ *Significant verschil tussen de deelnemers van De Nieuwe Kans en de totale onderzoeksgroep, $p < 0,05$*

3.2 Uitstroom versus uitval

Van de 19 jongeren bij De Nieuwe Kans die in het onderzoek zijn opgenomen, zijn 3 jongeren (16%) negatief uitgevallen uit het project (zie tabel 2). De 16 jongeren (84%) die het project wel hebben afgerond, kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën, namelijk jongeren die het project volledig hebben afgemaakt (12 jongere, 75%) en jongeren die het project voortijdig hebben verlaten, maar wel positief hebben afgesloten (4 jongeren, 25%).

Wanneer deze cijfers worden vergeleken met de cijfers voor de negen pilotprojecten gezamenlijk blijkt dat het percentage uitstromers bij De Nieuwe Kans iets hoger is dan bij de totale onderzoeksgroep, respectievelijk 84% en 81%. Dit verschil is niet significant.³

Bij uitsplitsing binnen de uitstromers, blijkt de percentage jongeren bij De Nieuwe Kans dat het project helemaal heeft afgerond (75%) en het percentage dat het project voortijdig positief heeft afgesloten (25%) iets hoger dan bij de totale onderzoeksgroep (respectievelijk 65% en 17%). Deze verschillen zijn niet significant. Voor geen van de deelnemers van De Nieuwe Kans die in het onderzoek zijn opgenomen geldt dat zij nog niet waren uitgestroomd ten tijde van het afronden van het onderzoek, terwijl dit in de totale onderzoeksgroep voor 17% van de jongeren geldt.

Tabel 2 Uitstroomsituatie

	De Nieuwe Kans (n=19)		Totaal (n=277)	
	n	%	n	%
Positieve uitstroom	16	84	224	81
Project helemaal afgerond	12	75	146	65
Voortijdige positieve uitval	4	25	39	17
<i>Nog niet uitgestroomd¹</i>	-	-	39	17
Negatieve uitval	3	16	53	19
Totaal	19	100	277	100

¹ *Significant verschil tussen de deelnemers van De Nieuwe Kans en de totale onderzoeksgroep, $p < 0,10$*

³ Gezien het kleine aantal respondenten zijn de mogelijkheden voor het vaststellen van significante verschillen beperkt. Bij het vaststellen van significante verschillen is zowel gekeken naar een waarschijnlijkheidspercentage van 95% ($p < 0,05$) als naar een waarschijnlijkheidspercentage van 90% ($p < 0,10$).

3.3 Resultaten op hoofddoel

In het onderzoek is nagegaan in hoeverre de deelnemers aan de pilots een verbetering laten zien op het hoofddoel en de subdoelen van de projecten. De hoofddoelstelling van de pilotprojecten is het toeleiden van jongeren naar scholing of werk. Om vast te stellen of dit hoofddoel behaald is, is van alle deelnemers nagegaan of er sprake is van een verbetering in de school- of werksituatie. Daarvoor zijn de gegevens uit de uitstroombetaling en de vervolgmeting gecombineerd.

Tabel 3 toont de resultaten op het hoofddoel van de deelnemers van De Nieuwe Kans in vergelijking met de totale populatie. Van de 12 jongeren van De Nieuwe Kans waarbij meerdere metingen zijn afgenomen, blijkt bij 58% (7 jongeren) een verbetering te hebben plaatsgevonden op het gebied van scholing en/of werk. Dit percentage is lager dan het percentage bij de totale onderzoeksgroep (79%). Dit verschil is niet significant.³

Wanneer wordt gekeken naar het type verbetering van deze jongeren, blijken de resultaten van de deelnemers van De Nieuwe Kans vergelijkbaar met de totale onderzoeksgroep. Van de zeven deelnemers van De Nieuwe Kans die een verbetering hebben laten zien op het hoofddoel, is bij vier jongeren (57%) sprake van verbetering in de schoolsituatie. Bij de totale onderzoeksgroep geldt dit voor 68% (91 jongeren). Van de overige drie jongeren bij De Nieuwe Kans die een verbetering hebben getoond op het hoofddoel heeft één jongere (14%) verbetering doorgebracht op het gebied van school en één jongere zowel op het terrein van school als op het terrein van werk. Voor één jongere geldt dat hij/zij is doorgestroomd naar een ander traject. Deze verdeling is vergelijkbaar met de verdeling bij de totale onderzoeksgroep.

Tabel 3 Verbetering hoofddoel: school- en/of werksituatie

Verbetering	De Nieuwe Kans (n=12)		Totaal (n=169)	
	n	%	n	%
Ja	7	58	133	79
School	4	57	91	68
Werk	1	14	19	14
Ander traject of instelling	1	14	9	7
School en werk	1	14	14	11
Nee	5	42	36	21
Totaal	12	100	169	100

3.4 Resultaten op subdoelen

Naast het hoofddoel worden door de projecten verschillende subdoelen onderscheiden. Deze subdoelen moeten ertoe bijdragen dat de hoofddoelstelling wordt behaald. Hoewel de subdoelen die de projecten nastreven divers zijn, wordt een aantal subdoelen door de meeste projecten genoemd, namelijk:

- het vergroten van de motivatie
- het versterken van het gevoel van eigenwaarde
- het bijbrengen van (zelf)discipline
- het aanleren van sociale vaardigheden
- het verminderen van criminaliteit en probleemgedrag

Korte termijn

Door de scores van de instroombetaling te vergelijken met de scores van de uitstroombetaling, kan inzicht worden verkregen in de verbeteringen van de subdoelen op korte termijn. Tabel 4 toont de scores van de subdoelen bij de instroombetaling en de uitstroombetaling van de deelnemers van De Nieuwe Kans en de deelnemers uit de totale onderzoeksgroep.

De veranderingen die bij de deelnemers van De Nieuwe Kans op korte termijn hebben plaatsgevonden bij de verschillende subdoelen zijn vergelijkbaar met de gemiddelde resultaten bij de totale onderzoeksgroep. Wel kunnen enkele kleine (niet statistisch vast te stellen) verschillen worden opgemerkt. Zo scoren de deelnemers van De Nieuwe Kans bij instroom met een score van 8,1 iets lager op motivatie dan de totale onderzoeksgroep (8,3), terwijl bij uitstroom de score van de deelnemers van De Nieuwe Kans op motivatie juist iets hoger is dan bij de totale onderzoeksgroep: respectievelijk 8,6 en 8,5. Het middelengebruik van de deelnemers van De Nieuwe Kans is bij instroom lager dan bij de totale onderzoeksgroep, namelijk 2,1 tegenover 3,2. Voor beide groepen geldt dat het middelengebruik gedurende het project licht toeneemt. Het aantal strafbare gedragingen neemt daarentegen bij beide groepen af.

Tabel 4 Scores subdoelen korte termijn (instroom- en uitstroombetaling)

	De Nieuwe Kans (n=6-8)				Totaal (n=107-138)			
	Instroom		Uitstroom		Instroom		Uitstroom	
	m ¹	sd ²	m	sd	m	sd	m	sd
Motivatie	8,1	0,6	8,6	0,7	8,3	0,6	8,5	0,8
Gevoel van eigenwaarde	7,4	0,8	7,6	1,8	8,0	1,7	8,2	1,6
(Zelf)discipline	6,8	1,2	6,9	1,8	7,0	1,5	7,1	1,5
Sociale vaardigheden	6,1	0,6	6,0	1,1	6,4	1,0	6,5	1,1
Middelengebruik	2,1	2,2	2,5	2,5	3,2	3,0	3,3	2,8
Strafbare gedragingen	1,1	2,1	0,2	0,4	1,2	1,7	0,5	1,0

¹ m = gemiddelde; ² sd = standaarddeviatie

Langere termijn

Door de instroombetaling en de vervolgbetaling met elkaar te vergelijken kan een beeld worden verkregen van de veranderingen van de deelnemers op de subdoelen op langere termijn (tabel 5). Evenals op korte termijn zijn ook de veranderingen op langere termijn bij de deelnemers van De Nieuwe Kans vergelijkbaar met de totale onderzoeksgroep. Wel kunnen ook hier enkele (niet statistisch te onderbouwen) verschillen worden opgemerkt. Zo is het gevoel van de eigenwaarde van de deelnemers van De Nieuwe Kans bij instroom met een score van 7,2 lager dan bij de totale onderzoeksgroep (8,0). Bij de deelnemers van De Nieuwe Kans stijgt het gevoel van eigenwaarde naar 8,3, nagenoeg dezelfde score als de totale onderzoeksgroep (8,4). Ook de motivatie van de deelnemers stijgt bij de deelnemers van De Nieuwe Kans sterker dan bij de totale onderzoeksgroep: de deelnemers van De Nieuwe Kans scoren bij instroom 8,0 en bij de vervolgbetaling 8,7, terwijl de totale onderzoeksgroep stijgt van 8,1 naar 8,5.

Tabel 5 Scores subdoelen lange termijn (instroom- en vervolgbetaling)

	De Nieuwe Kans (n=8-10)				Totaal (n=55-98)			
	Instroom		Vervolg		Instroom		Vervolg	
	m	sd	m	sd	m	sd	m	sd
Motivatie	8,0	0,6	8,7	0,9	8,1	0,6	8,5	0,9
Gevoel van eigenwaarde	7,2	1,2	8,3	1,7	8,0	1,8	8,4	1,4
(Zelf)discipline	6,8	1,2	7,2	1,2	6,8	1,5	7,3	1,5
Sociale vaardigheden	6,3	0,8	6,7	1,0	6,4	0,9	6,5	1,1
Middelengebruik	2,8	3,4	3,4	4,0	3,5	2,9	4,2	3,3
Strafbare gedragingen	1,4	2,2	0,3	0,6	1,7	1,9	0,5	1,0

4. Leerpunten proces- en effectevaluatie

In het onderzoek naar de negen pilotprojecten is nagegaan welke projectkenmerken een belangrijke rol spelen bij het behalen van succes. Hierbij is ten eerste gebruik gemaakt van de informatie uit de procesevaluatie. In de gesprekken met projectmedewerkers, projectleiders en samenwerkende partijen, die in het kader van de procesevaluatie zijn gevoerd, zijn verschillende aandachtspunten naar voren gekomen die door de betrokkenen van belang worden geacht voor

de aanpak van niet-participerende jongeren. Daarnaast is gebruik gemaakt van gegevens uit de effectevaluatie. In de effectevaluatie is nagegaan in hoeverre de aanwezigheid van verschillende kenmerken verband houdt met het behalen van resultaten op het hoofddoel en de subdoelen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de projectenkenmerken die uit de proces- en effectevaluatie als relevant naar voor zijn gekomen, waarbij telkens wordt aangegeven in hoeverre De Nieuwe Kans invulling geeft aan deze kenmerken.

4.1 Leerpunten procesevaluatie

In de gesprekken met projectleiders, projectmedewerkers en andere betrokken partijen zijn zeven verschillende aandachtspunten naar voren gekomen die waardevol worden geacht voor de aanpak van niet-participerende jongeren.⁴ In matrix 1 wordt een overzicht gegeven van deze aandachtspunten, waarbij tevens wordt aangegeven in hoeverre De Nieuwe Kans invulling geeft aan deze elementen. Van de zeven elementen die uit de procesevaluatie als waardevol naar voren zijn gekomen, zijn in ieder geval vijf elementen bij De Nieuwe Kans aanwezig, waaronder: een integrale aanpak; een individuele aanpak op maat; en fasering. Twee van de zeven elementen komen ten dele terug bij De Nieuwe Kans, namelijk een intensieve, geïntegreerde 12-uursaanpak en het bieden van concrete, nuttige en arbeidsgerelateerde vaardigheden.

Matrix 1 Waardevolle elementen op basis van procesevaluatie

Waardevolle elementen	Aanwezigheid van dit kenmerk bij De Nieuwe Kans	Toelichting
Intensieve, geïntegreerde 12-uursaanpak	Deels	De Nieuwe Kans biedt een intensieve, geïntegreerde aanpak. Er is geen sprake van een voorziening waar de deelnemers 12 uur per dag verblijven.
Bieden van concrete, nuttige en arbeidsgerelateerde werkzaamheden	Deels	Het bieden van arbeidsgerelateerde werkzaamheden behoort niet tot de kern van de aanpak bij De Nieuwe Kans. Wel wordt deelnemers de mogelijkheid geboden arbeidsgerelateerde certificaten te behalen.
Integrale aanpak waarin verschillende partijen samenwerken	Ja	Samenwerking met verschillende netwerkpartijen behoort tot de kern van de aanpak bij De Nieuwe Kans.
Individuele aanpak op maat	Ja	De deelnemers van De Nieuwe Kans volgen een individueel programma op maat, wat kan bestaan uit individuele begeleiding en groepstrainingen.
Betrekken van sociale omgeving	Ja	De Nieuwe Kans werkt met een outreachende benadering (ACT), waarbij expliciet aandacht is voor de context van de deelnemer.
Fasering in de aanpak	Ja	In het traject van De Nieuwe Kans worden verschillende fasen onderscheiden, gebaseerd op de verschillende stadia van gedragsverandering.
Kleinschaligheid	Ja	De Nieuwe Kans vindt plaats in een kleinschalige setting.

⁴ Een uitgebreide uiteenzetting van de ervaringen van betrokken partijen bij het project De Nieuwe Kans is opgenomen in bijlage 5 van het eindrapport (Bieleman, B. en M. Boendermaker (2010). Onderzoek pilotprojecten campussen. 3. Eindrapport: proces- en effectevaluatie. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam).

4.2 Werkzame kenmerken effectevaluatie

In de analyses van het onderzoek pilotprojecten campussen is nagegaan in hoeverre de projectkenmerken verband houden met de door de projecten behaalde resultaten op het hoofddoel en de subdoelen. Hieronder worden deze werkzame kenmerken besproken, waarbij tevens wordt nagegaan in hoeverre De Nieuwe Kans invulling geeft aan deze kenmerken.

Hoofddoelen

Uit de effectevaluatie blijkt ten eerste dat deelnemers bij projecten die veel nadruk leggen op discipline en structuur vaker een verbetering laten zien op het hoofddoel dan deelnemers van projecten waarbij hiervoor niet expliciet aandacht is. Daarnaast blijken deelnemers van korte en middellange projecten het meest te verbeteren wat betreft school- of werksituatie. De deelnemers van projecten die langer dan 12 maanden duren laten minder vaak een verbetering zien in hun school- of werksituatie. Matrix 2 toont in hoeverre De Nieuwe Kans aan deze kenmerken voldoet. De duur van De Nieuwe Kans is gemiddeld circa 12 maanden, afgestemd op de individuele behoefte van de deelnemer, waarmee ten dele aan het criterium van korter dan 12 maanden wordt voldaan. Het tweede werkzame mechanisme, namelijk nadrukkelijk bieden van discipline en structuur, wordt bij De Nieuwe Kans niet genoemd als essentieel aandachtspunt in de aanpak.

Matrix 2 Werkzame kenmerken hoofddoel

Werkzaam projectkenmerk	Aanwezigheid van dit kenmerk bij De Nieuwe Kans
Veel nadruk op discipline en structuur	Nee
Trajectduur minder dan 12 maanden	Deels

Subdoelen

Wat betreft het belang van de verschillende projectkenmerken voor de verbetering op de subdoelen worden in het onderzoek geen duidelijke trends gevonden. Wel blijken verschillende projectkenmerken verband te houden met verbetering op één of enkele subdoelen. In totaal zijn 13 verbanden aangetroffen. Zo blijken projecten met een duur van 6 tot 12 maanden op korte termijn een sterkere verbetering te laten zien in de motivatie van deelnemers dan projecten met een duur van 3 tot 6 maanden. Op lange termijn blijken bijvoorbeeld de sociale vaardigheden van deelnemers van projecten binnen de eigen leefomgeving van de jongeren meer te verbeteren dan van deelnemers van projecten buiten de leefomgeving.

In onderstaande matrices wordt een compleet overzicht gegeven van de subdoelen en de projectkenmerken die verband houden met verbetering op deze subdoelen op korte termijn (matrix 3) en lange termijn (matrix 4). Daarbij wordt tevens aangegeven of bij De Nieuwe Kans sprake is van deze kenmerken. De 13 verbanden die in het onderzoek zijn gevonden betreffen in totaal negen verschillende projectkenmerken. Bij De Nieuwe Kans zijn zes van deze werkzame projectkenmerken aanwezig, waaronder expliciete aandacht voor de context, het bieden van een project binnen de eigen leefomgeving van de jongere, het toepassen van dwang en drang en het werken met een theoretische onderbouwing.

Matrix 3 Werkzame kenmerken voor verbeteren subdoelen korte termijn

Subdoel	Projectkenmerk dat verband houdt met verbetering op dit subdoel	Aanwezigheid van dit kenmerk bij De Nieuwe Kans
Motivatie	Trajectduur 6-12 maanden Intensiteit van 12 uur per dag Expliciet aandacht voor context Scholingsaanbod ⁵ Samenwerking als belangrijk element in de uitvoering / als kern van het project	Nee Nee Ja Nee Ja
Sociale vaardigheden	Toepassing van dwang en drang	Ja
Middelengebruik	Buiten de eigen omgeving	Nee
Strafbare gedragingen	Geen	
Gevoel voor eigenwaarde	Geen	
(zelf)discipline	Geen	

Matrix 4 Werkzame kenmerken voor verbeteren subdoelen lange termijn

Subdoel	Projectkenmerk dat verband houdt met verbetering op dit subdoel	Aanwezigheid van dit kenmerk bij De Nieuwe Kans
Sociale vaardigheden	Binnen de eigen omgeving Theoretische onderbouwing Bieden van nazorgprogramma Toepassing van dwang en drang Samenwerking als belangrijk element in de uitvoering / als kern van het project	Ja Ja Ja Ja Ja
(zelf)discipline	Toepassing van dwang en drang	Ja
Middelengebruik	Geen	
Strafbare gedragingen	Geen	
Motivatie	Geen	
Gevoel voor eigenwaarde	Geen	

⁵ Met scholingsaanbod wordt bedoeld het aanbieden van de mogelijkheid tot het behalen van een diploma voor VMBO, HAVO, VWO of MBO.

BIJLAGE 1 PROJECTKENMERKEN DE NIEUWE KANS

Onderstaand schema geeft een overzicht van de projectkenmerken waarop de negen pilotprojecten voor niet-participerende onderling van elkaar verschillen. De kenmerken van De Nieuwe Kans zijn gearceerd weergegeven.

Matrix 1 Overzicht projectkenmerken De Nieuwe Kans

Projectkenmerken	In de eigen omgeving		
In- of buiten eigen omgeving	Buiten de eigen omgeving	In de eigen omgeving	
Aandacht voor context deelnemer	Niet expliciet aandacht voor context deelnemer	Expliciet aandacht voor context deelnemer	
Gebruik competentie- of oplossingsgerichte benadering	Competentie- of oplossingsgerichte benadering is niet expliciet genoemd als onderdeel van de methodiek	Competentie- of oplossingsgerichte benadering is beschreven als essentieel onderdeel van de methodiek	
Duur	3 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	Langer dan 12 maanden
Intensiteit	8 uur of minder per dag	12 uur per dag	24 uur per dag
Aanbieden van scholing in binnen het project	Geen scholingsaanbod binnen de setting van het project	Mogelijkheid tot behalen van certificaten	VMBO, HAVO, VWO of MBO binnen de setting van het project
Individuele of groepsgerichte aanpak	Voornamelijk groepsgericht	Zowel groepsgericht als individueel	Voornamelijk individueel
Toepassing dwang/drang	Niet of nauwelijks toepassing van dwang- of drangmiddelen	Bij sommige deelnemers toepassing van dwang- of drang	Deelname aan project alleen mogelijk op last van rechter of voogd
Aandacht voor discipline en structuur	Bieden van structuur wordt niet genoemd als essentieel onderdeel	Wel aandacht voor structuur, maar minder nadrukkelijk	Discipline en structuur als essentieel onderdeel van de aanpak
Samenwerking met betrokkenen	Samenwerking bestaat met name uit contact met verwijzers of het inschakelen van gespecialiseerde hulp	Samenwerking als belangrijk element in de uitvoering	Samenwerking als kern van het project
Aandacht voor nazorg	Geen actief, gestructureerd nazorgtraject	Nazorg wordt verzorgd door samenwerkende instantie	Nazorgprogramma door project zelf
Vorm en functie theoretische onderbouwing	Geen schriftelijk vastgelegde theorie	Theorie vanuit overkoepelende organisatie/ theorie niet vooraf schriftelijk vastgelegd	Theorie als fundament voor de aanpak

COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres:
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail *info@intraval.nl*

Kantoor Groningen:
St. Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 68
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

December 2010

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst: B. Bieleman en M. Boendermaker
Opdrachtgever: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport